

Bouwen aan het Europa van de burger

Verkiezingsprogramma 1994

van de

Europese Liberaal-Democraten

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Colofon:

Tekst: vastgesteld door het Congres van de ELDR op 10 december 1993 te Torquay (Verenigd Koninkrijk);

Nederlandse bewerking: G. F. de Roo van Alderwerelt;

Eindredactie: drs. F. A. Wijzenbeek, EP (voorzitter ELDR-programmacommissie) en mr. drs. J. C. van Baalen (lid hoofdbestuur VVD);

Productiebegeleiding: W. J. A. van den Berg (honorair archivaris VVD) en H. M. G. Dittmar;

Druk: Ten Brink Meppel BV.

april 1994

***Bouwen aan het Europa
van de burger***

*Europees Verkiezingsprogramma 1994
van de
Europese Liberaal-Democraten*

Inhoudsopgave

1. *Inleiding / 5*
2. *De interne markt en wat daarop volgt / 7*
3. *Een duurzaam milieu / 12*
4. *Landbouw en plattelandsbeleid / 15*
5. *De rechten van de burger en justitiële samenwerking / 18*
6. *Cultuur, jeugd en onderwijs / 21*
7. *Samen verder in de buitenlandse politiek / 22*
8. *De toekomst van de democratie in de Unie / 26*

9. *Bijlagen:*
 - *VVD-Kieslijst van kandidaten voor de vierde rechtstreekse Europese Verkiezingen; / 28*

 - *Belangrijke adressen / 29*

Het nationale VVD-verkiezingsprogramma 'Nederland moet weer aan de slag' is op te vragen bij het algemeen secretariaat van de VVD, tel. 070-3613061.

**De eerste zes kandidaten van de VVD voor de
Europese Verkiezingen 1994**

1. Gijs de Vries

2. Jan Kees Wiebenga

3. Jessica Larive

4. Jan Mulder

5. Florus Wijsenbeek

6. Elly Plooi

1. Inleiding

In de laatste vijf jaar werd in het Europees Parlement hard gewerkt aan de totstandkoming van de Europese Unie. Het tot stand komen van de vrije Interne Markt tegen het einde van 1992 heeft geleid tot een volgende, belangrijke fase: het Verdrag van Maastricht en de Europese Unie.

Het communisme verloor zijn betekenis. De eenwording van Duitsland gaf dit land zijn terechte plaats in de Europese Gemeenschap. Vier andere Europese landen, leden van de Europese Vrijhandelszone, zijn nu verbonden met de EG in de Europese Economische Ruimte en hebben het lidmaatschap van de EU aangevraagd. Midden- en Oost-Europese landen zouden dat ook willen doen, in de hoop dat dit hun economisch en politiek herstel zal bevorderen, zoals de Marshall-hulp in de naoorlogse jaren West-Europa weer op de been hielp. Wij vertrouwen erop dat in de naaste toekomst een uitbreiding van de Europese Unie gestalte zal krijgen. Daar staat tegenover dat Europa, en dus ook de burgers van Europa, met tegenslagen te maken kregen: een economische crisis en een uit de hand gelopen werkloosheid. Protectionisme en andere niet-liberale oplossingen worden te dikwijls ten onrechte aanbevolen.

Ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Midden- en Oost-Europese landen moet de EU haar markten openstellen voor de produkten uit deze landen. Zij zullen politieke, financiële en technische hulp niet kunnen ontberen, willen zij een zodanig niveau bereiken dat aansluiting bij de EU mogelijk wordt. Bovendien zijn er blijken van een opkomende, politieke en economische instabiliteit, van een opleving van nationalisme, aantasting van mensenrechten en feitelijke oorlog in een aantal landen, zoals bijvoorbeeld in het vroegere Joegoslavië. Deze verschijnselen zullen moeten worden bestreden, willen wij de toekomst hoopvol tegemoet kunnen treden.

Sommige mensen geloven dat de Europese integratie al ver genoeg is voortgeschreden. Zij menen dat er een eind moet komen aan inmenging in nationale taken door de zogenaamde Europese bureaucratie. Onze tegenstanders gebruiken het begrip subsidiariteit om te demonstreren dat de nationale staat het uiteindelijk zelf voor het zeggen heeft. De Europese Liberalen beschouwen subsidiariteit als een gecoördineerde verdeling van de verantwoordelijkheden. Het subsidiariteitsbeginsel houdt immers in dat de besluitvorming plaatsvindt op het laagst mogelijke niveau en pas op Europees niveau als blijkt dat zaken niet doelmatig kunnen worden behandeld door lokale, regionale of nationale overheden. Het begrip subsidiariteit versterkt in feite onze opvattingen over helderheid en deregulering.

Burgers voelen zich onzeker ten gevolge van de economische recessie, politieke instabiliteit en toenemende criminaliteit. Een deel van het vertrouwen in politici en overheden gaat daardoor verloren. Desondanks is de Europese Gemeenschap erin geslaagd de burgers van de lidstaten ervan te overtuigen dat het Verdrag van Maastricht moest worden geratificeerd.

De Europese Liberalen geloven in individuele ontwikkeling en ontplooiing, slechts ingeperkt door het recht. Onze politieke doelstelling is een bloeiende gemeenschap in een gezonde leefomgeving, op basis van een ecologisch duurzame sociale markteconomie.

De Liberalen zijn altijd voorstanders geweest van een ontwikkeling in de richting van een Europese Unie. Deze decentrale Unie wordt gekenmerkt door zekere federale karaktertrekken. Kortzichtig nationalisme leidt tot onverdraagzaamheid en isolement. Zulke achterhaalde opvattingen achten wij onaanvaardbaar. Wij blijven streven naar een open maatschappij met vrijheid en kansen voor iedereen. Onze prioriteit voor de komende zittingsperiode van het Europees Parlement is het in werking treden van het Verdrag van Maastricht, democratie in de Gemeenschap en een open vorm van besluitvorming. De EU moet dichterbij de burger komen en onze burgers aanmoedigen van hun rechten en plichten gebruik te maken.

In het belang van de burgers van Europa vragen de Europese Liberalen om:

- * de ontwikkeling van het Europees Parlement tot een volwaardige wetgevende instelling van de EU;
- * de versterking van de markteconomie, gepaard met sociale stabiliteit;
- * structureel, regionaal en sociaal beleid ter bevordering van de nodige samenhang en solidariteit;
- * beleid ten aanzien van landbouw, energie, transport, afval en internationale ontwikkeling in een duurzaam goed milieu;
- * samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, immigratiebeleid inbegrepen, steeds gericht op vrijheid, sociale rechtvaardigheid en veiligheid;
- * gezamenlijk buitenlands, defensie- en veiligheidsbeleid, dat zorgt voor vrijheid, democratie, vooruitgang, mensenrechten en veiligheid overal ter wereld;
- * aan hoge eisen voldoende onderwijs, cultuurbeleid en wetenschappelijk onderzoek, gericht op economische vooruitgang en sociale emancipatie.

Wij geloven dat deze vraagstukken een verdergaande integratie van Europa vereisen, samen met doelmatigheid, samenhang tussen regeringen en solidariteit onder de burgers.

Wij roepen al degenen die geloven in onze waarden op, ons te blijven steunen!

2. De interne markt en wat daarop volgt

Europese economische integratie is niet het enige doel waarnaar wij streven. Deze integratie moet immers ook bijdragen aan economische groei, welvaart en sociale gerechtigheid voor alle burgers van Europa. De afgelopen vijf jaar heeft zich een geïntegreerde Europese markteconomie ontwikkeld. De werkloosheid echter heeft zich op een onaanvaardbaar hoog niveau gehandhaafd, werkloosheid blijft een groot probleem. Lage inflatie en stabiele valuta blijven voorwaarden voor een duurzame groei, een grotere werkgelegenheid en een hogere levensstandaard.

Economische en monetaire integratie

De verwerkelijking van de Economische en Monetaire Unie (EMU) vraagt om een grotere mate van economische samenhang tussen de lidstaten, gezien de moeilijke economische situatie van dit ogenblik. Een duidelijk beleid van de lidstaten, gericht op economische stabiliteit en een strikt begrotingsbeleid, blijft nodig. De nog niet helemaal voltooide interne markt en de verplichtingen vastgelegd in het Verdrag van Maastricht stellen nieuwe vragen ten aanzien van de samenhang tussen de verdergaande integratie van de economieën en een stabiel monetair stelsel.

De economische recessie, de onevenwichtigheden in fiscaal en monetair beleid en de door speculatie opgelopen schade aan het Europees Monetair Stelsel, maken het noodzakelijk dat de Lid-Staten zich steeds blijven houden aan de in het Verdrag van Maastricht vastgelegde criteria voor de eenwording van Europa en tevens duidelijk blijf geven van hun politieke wil om ermee door te gaan.

De recente monetaire crises hebben het voor de regeringen moeilijker gemaakt om een duurzaam economisch herstel te verwerkelijken. Concurrerende devaluaties brengen alleen op de korte termijn enige verlichting, maar verbeteren de situatie niet. Over het geheel genomen veroorzaakt de huidige monetaire toestand een veelheid van hindernissen, die niet bevorderlijk is voor de gewenste vermindering van werkloosheid en inflatie. Lage inflatie en stabiele muntsoorten blijven de hoekstenen van het monetair beleid.

Daarom willen de Europese Liberalen:

- * dat de Lid-Staten zich houden aan de criteria voor het dichterbij elkaar brengen van de nationale economieën, met als doel de totstandkoming van de derde fase van de EMU in 1999;
- * economische en monetaire integratie en uiteindelijk één Europese munt;
- * een evenwichtig monetair beleid van de Lid-Staten;

- * onafhankelijke centrale banken in alle Lid-Staten en tenslotte één Europese Centrale Bank;
- * doelmatig fiscaal beleid gericht op het terugbrengen van begrotingstekorten;
- * belastingheffing die de burger een aanzienlijke vrije bestedingsruimte garandeert.

Hoewel wij erkennen dat de economische ontwikkeling in de afzonderlijke EU-landen nogal uiteenloopt, blijven wij toch van mening dat het halen van de doelstellingen van de EMU ons toch voor ogen moet blijven staan. De criteria voor de eenwording van de EMU, zoals die zijn vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mogen niet worden ondermijnd. Verlies van geloofwaardigheid op de financiële markten moet worden vermeden. Wij dringen er daarom op aan, dat het Europese Monetaire Instituut (de voorloper van de Europese Centrale Bank), zal trachten de centrale banken te overreden, om vast te houden aan de gewenste lijn. Samenwerking met de Commissie en ECOFIN zal bijdragen aan een beleid gericht op een groter concurrentievermogen, economisch herstel en meer werkgelegenheid.

De zwevende koersverhoudingen ondermijnen het gewenste economische herstel. De burgers van Europa zijn gebaat bij stabiele prijzen, economische zekerheid en herstel van vertrouwen.

De Europese Liberalen verlangen dat:

- * de manier, waarop het EMS wordt bestuurd, wordt gewijzigd om zo nodig herschikkingen mogelijk te maken, waarbij rekening wordt gehouden met een evenredige 'lastenverdeling', met als doel concurrerende devaluaties en monetaire onzekerheid te voorkomen, alsmede een stevige basis te leggen voor de totstandkoming van de Europese Monetaire Unie.

Sociaal beleid en werkgelegenheid

Wij staan voor versterking van de sociale dimensie van de Europese Unie. Werkloosheid treft miljoenen Europese burgers.

Een hoge levensstandaard, alsmede sociale, technologische en menselijke vooruitgang worden het beste gediend door de liberale markteconomie.

De beste manier om werkloosheid te bestrijden is het verminderen van de vele regels, de bureaucratie, de belastingen en de kosten, die initiatief, werk en sparen bedreigen, in plaats van ondernemers en zelfstandigen de kans te geven werk en banen te scheppen.

Daarom verlangen de Europese Liberalen dat:

- * lagere werkloosheid wordt gezien als een hoofddoel van het sociale en economische beleid van de Gemeenschap;

- * werknemers en managers worden gemotiveerd om in hun eigen belang het maken van winst als hoogste doel te beschouwen en, bij grote ondernemingen, actief deel te nemen aan belangrijke onderdelen van het beslissingsproces.

Het Verdrag van Maastricht behoort het uitgangspunt te zijn voor de aanpak van het probleem. We werken allemaal aan vormen van beleid, die gericht zijn op een dynamische arbeidsmarkt, gelijke kansen en verbetering van werkomstandigheden, in het bijzonder voor de laagstbetaalde en onvoldoende opgeleide mensen. De Europese arbeidsmarkt behoort wat soepeler te worden, maar het zou verkeerd zijn het concurrentievermogen op te voeren door arbeidskrachten te dwingen minder veilige en minder gezonde werkomstandigheden te aanvaarden. Alle Lid-Statens behoren een aanvaardbaar bestaansminimum voor alle burgers te garanderen, ongeacht de maatschappelijke status.

De voettooide Interne Markt zal ondernemingen dwingen zich aan te passen aan veranderingen. Dit kan ook gevolgen hebben voor de werknemers: herscholing zal soms onvermijdelijk zijn. Herscholingsprogramma's kunnen in aanmerking komen voor deelfinanciering door het Europese Sociale Fonds (ESF).

De Europese Liberalen zijn voorstanders van:

- * het vaststellen van basisregels in de gehele EU, zodat uitbuiting van sociaal zwakkere werknemers kan worden voorkomen;
- * het aanvaardbaar maken van andere vormen van werkgelegenheid, zoals deeltijdarbeid, verandering van werkkring, mobiliteit van de werknemers, lagere sociale kosten voor werknemers en werkgevers, die het scheppen van werk mogelijk maken, en van andere maatregelen die de arbeidsmarkt gunstig beïnvloeden;
- * het verwijderen van nog bestaande belemmeringen van juridische aard en van discriminatie, die gelijke kansen voor vrouwen en mannen in de weg staan: verschillen in loon en werkgelegenheid, belastingheffing, het delen van verantwoordelijkheden in het gezin, zwangerschaps- en ouderschapsverlof, zorgverlof voor het vervullen van zorgtaken voor ouderen en gehandicapten, alsmede goede en betaalbare kinderopvang;
- * een opnieuw overwegen van de problemen verbonden met vervroegde uittreding en andere vormen van flexibele beëindiging van het dienstverband, gezien in het licht van de te verwachten demografische veranderingen in Europa;
- * het verlagen van de belasting- en premiedruk op de loonkosten en dit te compenseren door hogere lasten op milieu-onvriendelijke consumptie en produktie;
- * het concurrerend maken van de loonkosten ter bestrijding van de werkloosheid;
- * het werken van niet aan een overheid verbonden arbeidsbemiddelaars in geheel Europa mogelijk te maken;

- * de aanvaarding door het Verenigd Koninkrijk van de bij het Unie-verdrag behorende Sociale Paragraaf.

Sociale en economische cohesie

Het versterken van de sociale en economische cohesie - de sociale en economische samenhang van de landen binnen de Unie - blijft voor ons een prioriteit. Het gaat niet alleen om het verstrekken van fondsen, maar vooral om een zaak van solidariteit, zichtbaar in alle vormen van gemeenschapsbeleid. Regionale verschillen bepalen mede het investeringsbeleid, ook de ecologische duurzaamheid speelt in dit EU-beleid een belangrijke rol.

De Europese Liberalen vragen daarom:

- * dat het cohesiebeleid investering in milieu-vriendelijke productieprocessen bevordert;
- * dat de hulp uit de structuurfondsen door de regio's wordt gebruikt voor scholing en kwaliteitsverbetering, maar ook voor het versterken van de infrastructuur van achtergebleven gebieden. De tijdsduur van investeringshulp is beperkt; men moet leren zichzelf te helpen. Wel moet de coördinatie tussen de lokale, regionale en Europese niveaus worden verbeterd;
- * dat grensoverschrijdend vervoer en de infrastructuur voor energie en telecommunicatie, de nationale economieën dichter tot elkaar brengen en zo het economische herstel in de hand werken;
- * betere openbare en straffere financiële controle door de Commissie en de Europese Rekenkamer, onder toezicht van het Parlement. De Rekenkamer moet in staat worden gesteld het opleggen van sancties aan te bevelen;
- * dat het beleid van de Gemeenschap zich in het bijzonder richt op de ontwikkeling van het midden- en kleinbedrijf, zodat ook deze bedrijven zich kunnen aanpassen aan nieuwe markten en technologieën, maar ook oog krijgen voor uitdagingen op markten buiten de EG.

Het uitgavenbeleid van de Gemeenschap moet transparant en niet-bureaucratisch zijn, in overeenstemming met de principes van open democratisch bestuur. Het structuurbeleid eist immers een niet onaanzienlijk deel van de begrotingsgelden op. De ontwikkeling van handel en industrie in Europa vereist een concurrerend, vernieuwend en ondernemingsgezind klimaat.

Europa heeft een herstelstrategie nodig, gebaseerd op de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de Lid-Staten en de Gemeenschap. Gezamenlijke actie bevordert de investeringen in de infrastructuur van transport en communicatie, scholing, wetenschap, onderzoek en technologie, zodanig dat het concurrentiever-

mogen van de EU wordt versterkt, het milieu tegelijkertijd wordt verbeterd en bovendien de overheidstekorten geleidelijk worden verminderd; een strategie die uitzicht biedt op herstel van de Europese economie.

De EU moet aangeven welke sectoren van beslissende betekenis zijn voor toekomstig welzijn. Binnen die sectoren moeten industrieën en ondernemingen samenwerken en met de Commissie samenhangende vormen van onderzoek en ontwikkeling opzetten, in een poging markten in derde landen te penetreren. De EU doet er goed aan zich te concentreren op fundamenteel onderzoek, iets wat nationale regeringen zich niet altijd kunnen veroorloven.

De interne markt moet gaan werken: concurrentie binnen Europa, samen met het Europese concurrentievermogen, komt de consument ten goede.

3. Een duurzaam milieu

Een duurzaam milieu kent geen grenzen en kan alleen tot stand worden gebracht door een echt internationale benadering van het probleem.

De Europese Liberalen zijn ervan overtuigd dat er een zeker evenwicht kan bestaan tussen economische ontwikkeling en bescherming van het milieu. De marktconomie reageert op de huidige ecologische uitdagingen door het scheppen van nieuwe banen en vernieuwende industrieën en bevordert zo de economische groei. Aan het voorbeeld van de Oost-Europese landen hebben wij gezien, dat van bovenaf gestuurde en centraal geregeerde economieën onvermijdelijke, ecologische rampen in de hand werken, die de volksgezondheid in gevaar brengen.

De natuur is onvervangbaar: aan uitputting en vervuiling hangt een ongewenst prijskaartje. Een doelmatig beheerde economie in een gezonde omgeving zal haar natuurlijke hulpbronnen moeten beheren, zonder aantasting van de gewenste duurzaamheid daarvan.

Deze 'verzoening' tussen economie en ecologie dwingt tot veranderingen in consumentengedrag en produktiemethoden. In het algemeen zijn marktmechanismen de beste instrumenten om gedrag van afnemers te beïnvloeden en nieuwe, economische kansen te scheppen, die de keuzevrijheid van afnemers zo min mogelijk schaden. Slechts wanneer andere instrumenten niet goed blijken te werken, kan regelgeving worden overwogen. Een liberaal uitgangspunt dus.

De Europese Liberalen vragen dan ook:

- * milieukosten in de economie zichtbaar te maken; verplaats de belastingdruk van arbeidskosten naar milieu-bedreigende consumptie en produktie;
- * economische impulsen en fiscale instrumenten te gebruiken om de interne markt een ecologische dimensie te geven en zo bij te dragen aan de duurzaamheid van het kostbare milieu.

Deze instrumenten kunnen worden toegepast in de volgende drie sectoren:

- vervoer, een belangrijke bron van economische ontwikkeling en welvaart, is tevens een bron van vervuiling; belastingheffing op energie en 'road pricing' voor het wegvervoer van relatief zware goederen kunnen zinvol zijn;
- fossiele brandstoffen: de beschikbaarheid is beperkt, het gebruik ervan is een belasting van het milieu. Een realistisch kostenbeeld dwingt tot zuinig gebruik en kan opnieuw bruikbaar gemaakte energie concurrerend doen zijn. Een veelomvattend systeem, waaruit het energieverbruik voor produkten, industriële ap-

- paratuur en gebouwen blijkt, moet worden ingevoerd:
- de landbouw, waarin het intensieve gebruik van bepaalde stoffen vervuiling ten gevolge heeft: controle op de toepassing van Europese regels moet worden verscherpt. Deze vorm van vervuiling kan worden beïnvloed door economische prikkels en nationaal geregelde, fiscale instrumenten. De Commissie zou in dit geval ervoor moeten zorgen dat deze impulsen worden geharmoniseerd.

De Europese Liberalen zijn voorstanders van:

- * een gefaseerde invoering van een energiebelasting met een tweeledig doel: beperking van het energiegebruik en terugdringing van de uitstoot van kooldioxyde (CO₂). Dit kan bijdragen aan de vermindering van het broeikas-effect, maar er tevens voor zorgen dat alle energievormen, inclusief kernenergie, meebetalen aan de kosten van milieu-effecten. De opbrengst van de belasting zal fiscaal-neutraal moeten uitwerken. De Europese Unie zal tegelijkertijd moeten proberen de Verenigde Staten en Japan ertoe te bewegen een zelfde soort belasting in te voeren.

De duurzaamheid van het milieu is onontkoombaar verbonden met het afvalprobleem. De Europese Liberalen ondersteunen daarom:

- * pogingen om de levensduur van produkten te verlengen en het hergebruik van grondstoffen aan te moedigen.

Het verminderen van de hoeveelheid afval is zeer belangrijk, maar het moet wel aantoonbaar effect hebben op de milieu-balans.

De Europese Liberalen vragen:

- * internationale regelgeving die bestrijding van het ongecontroleerd dumpen van gevaarlijk afval mogelijk maakt.

Milieufactoren gaan ook een rol spelen in het internationale handelsverkeer: harmonisatie van de wet- en regelgeving in internationaal verband is noodzakelijk, wil oneerlijke concurrentie worden voorkomen. Overleg in GATT-verband zal nodig zijn. Nucleaire rampen - veroorzaakt door verouderde kerncentrales of slecht bewaakte en onderhouden kernwapens - blijven vooralsnog een bedreiging voor de bevolking van Europa.

De Europese Liberalen vragen daarom dat:

- * de EU gelden ter beschikking stelt voor een efficiënt opleidingsprogramma voor nucleaire deskundigen, die in staat zijn het management en de beveiliging van de Oost-Europese kerncentrales te adviseren en terzijde te staan;
- * de EU omschakeling op schonere industrieën bevordert, met als doel besparing van energie, vervanging van onveilige productieprocessen en een beter milieu

aantastend gebruik van energie in de Midden- en Oost-Europese landen te beëindigen;

- * de Commissie zo snel mogelijk een onderzoek instelt naar de levensvatbaarheid van de thans in bedrijf zijnde nucleaire industrie in Europa.

4. Landbouw en plattelandsbeleid

Het Europese landbouwbeleid moet de voorwaarden scheppen, waaronder de Europese landbouw met vertrouwen de economische en sociale uitdagingen van vandaag tegemoet kan treden. Met zo'n landbouwpolitiek willen de Europese Liberalen bereiken dat een ondernemingsgezinde, concurrerende en marktgerichte landbouw ontstaat, in harmonie met het milieu. Zo kan de landbouw de kwaliteitsproducten leveren, waar de consument tegenwoordig om vraagt. De productie daarvan mag echter het milieu niet aantasten en moet de diversiteit van het landschap in stand houden.

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), van oudsher het belangrijkste beleidsterrein van de Gemeenschap, werd ontwikkeld om ervoor te zorgen dat er stabiele markten zouden ontstaan, dat de voedselvoorziening verzekerd zou zijn, dat de landbouwers een redelijk inkomen zouden krijgen, en dat de consumenten redelijke prijzen zouden betalen. Het is echter een typisch voorbeeld geworden van Europese overregulering.

De administratieve controle van het GLB wordt met het jaar moeilijker. Gedurende decennia was het doel van het GLB het door marktregelgeving garanderen van prijzen. Landbouwers konden alleen een hoger inkomen bereiken door meer te produceren.

Nieuwe mechanisatietechnieken, groter gebruik van bestrijdingsmiddelen, het kweken van betere plantensoorten en het fokken van meer producerende dieren, zorgden voor alsmat hogere productie en intensivering. Het gevolg daarvan was dat, halverwege de zeventiger jaren, de markt overvoerd raakte.

De Europese Liberalen wensen een vernieuwd GLB, actief gericht op het principe van duurzaamheid van de landbouw. Wij zijn ervan overtuigd dat versterkte marktmechanismen kunnen zorgen voor een beter evenwicht tussen de productie en de behoeften van de markt. Wij erkennen dat een uiteindelijk inkomensverlies het gevolg zal zijn van milieu-, sociale en regionale factoren, en dit zal moeten worden gecompenseerd.

Bij de GATT-onderhandelingen zal rekening moeten worden gehouden met deze aanpak. Het hiermee gemoeide bedrag zal afhangen van een aantal fundamentele aspecten: bestrijding van het risico van desertificatie en ontvolking van een aantal landelijke gebieden, waar alleen landbouw wordt beoefend, bescherming van het landschap, en in landen aan de periferie, extreme afhankelijkheid van de landbouw als overheersende economische activiteit.

Het belang van de consumenten bij redelijke prijzen voor voedsel van goede kwaliteit is even groot als de belangen van de producenten van dat voedsel. In ieder geval moeten consumenten en belastingbetalers de werkelijke prijs kennen van het voedsel dat zij kopen. Het proces van landbouwhervorming moet doorgaan, in het bijzonder omdat de EU de invoer toelaat van agrarische produkten afkomstig van onze nieuwe partners in Midden- en Oost-Europa.

Plattelandseconomieën hebben hulp nodig om te overleven als gevarieerde en welvarende samenleving. Het GLB dient te worden omgevormd tot een gemeenschappelijk plattelandsbeleid, met als duidelijke doelstelling de bescherming van de plattelandsgemeenschappen en het landschap. Het beleid moet er meer op gericht zijn de landbouwers te voorzien van een redelijk inkomen, dan op het betalen van hoge prijzen voor overtollige voedselproductie.

Daarom vragen de Europese Liberalen dat:

- * de markt een veel grotere rol gaat spelen door het omzetten van marktreguleringsstechnieken in vormen van inkomensondersteuning, die een continuïteit van de landbouw in de Unie veiligstellen;
- * de EMU volgens het Verdrag van Maastricht zal worden uitgevoerd om daarmee valuta-afhankelijke prijschommelingen op landbouwgebied te voorkomen;
- * de Europese Unie de wenselijkheid bevestigt van een voldoende eigen voedselproductie, door het handhaven van een goed functionerende landbouw;
- * de toekomstige landbouwpolitiek van de Gemeenschap zich zal laten leiden door de marktsituatie en de omvang van de landbouwproductie daarop af zal stemmen;
- * een gedragsregel wordt aangenomen, die landbouw- en bosbouwmethoden definieert, die grond, water, lucht en biologische diversiteit in goede staat houden;
- * het uitkeren van subsidies zal afhangen van deze code van goed gedrag;
- * de uitvoeringsregels van het GLB overal in de Gemeenschap zorgvuldig worden toegepast;
- * landbouwpraktijken die het milieu schaden wettelijk beperkt worden, de financiële schade wordt vastgesteld en in rekening wordt gebracht bij het bedrijf volgens het principe 'de vervuiler betaalt';
- * terwijl voedselproductie wordt geregeld door de markt en EU-wetgeving, aanvullende betalingen voor de bescherming van het landschap, biotopen en plattelandsgemeenschappen zullen worden vastgesteld en gefinancierd in overeenstemming met het beginsel van subsidiariteit; het is belangrijk dat dit beleid ruimte laat voor economische ondersteuning, die de bewoners van het platteland in staat stelt werk te vinden in nieuwe activiteiten, zodat zij niet afhankelijk worden van steunmaatregelen, die in feite worden betaald door consumenten en belastingbetalers;
- * aan structurele veranderingen in landbouwmethoden, die de werkgelegenheid

afbreuk doen, tegemoet wordt gekomen door maatregelen die, in het kader van ontwikkelingsplannen voor het platteland, zorgen voor banen waardoor de bevolking daar kan blijven wonen en ontvolking kan worden voorkomen:

- * het huidige systeem van braaklegging door rotatie wordt afgebouwd en grond, die niet langer geschikt is voor voedselproductie, bruikbaar wordt gemaakt voor toepassingen die het milieu ten goede komen;
- * extensieve landbouw wordt aangemoedigd en onderzoek wordt bevorderd naar mogelijk ander gebruik van landbouwprodukten, die dan door nieuwe industrieën worden verwerkt.

Wij willen streven naar een aantrekkelijk en produktief platteland, waarin familiebedrijven een centrale rol vervullen waar anderen voor hun welvaart afhankelijk van zijn: de structurele fondsen moeten deze doelstelling van welvarende plattelandsgemeenschappen bevorderen.

5. De rechten van de burger en justitiële samenwerking

Bouwen aan het Europa van de burgers

De Europese Liberalen hebben zich altijd ingespannen voor de rechten van de burgers. Wij blijven trouw aan het beginsel dat elk beleid moet uitgaan van rechtvaardigheid voor en gelijke behandeling van individuele mensen, zonder enige vorm van discriminatie.

Iedere man of vrouw, die de nationaliteit van een Lid-Staat bezit, is zonder meer ook burger van de Europese Unie en heeft dezelfde burgerlijke en politieke rechten en vrijheden, waar zij binnen de EU ook wonen.

Te zijner tijd zullen deze gemeenschappelijke rechten worden opgenomen in een Europese Grondwet en een Verklaring van het Europese Burgerschap, gehecht aan de Europese Verdragen. Als een eerste stap moet de door het Europees Parlement aangenomen Verklaring van de grondrechten en fundamentele vrijheden, alsmede de daarbij behorende Protocollen, worden geratificeerd door de Europese Unie, waardoor het recht ontstaat hierover een voorziening te vragen bij de gerechtelijke instanties.

Grensbewaking en justitiële samenwerking

De Europese Unie zal geen binnengrenzen meer kennen. De thans nog bestaande grenzen zullen in toenemende mate hun betekenis verliezen. Om misbruik van het recht op vrij verkeer van mensen, goederen, diensten en kapitaal door de Unie heen tegen te gaan, zijn bepaalde maatregelen nodig ter bestrijding van terrorisme en andere vormen van criminaliteit. Een gemeenschappelijk beleid ten aanzien van de buitengrenzen van de Unie moet worden ontwikkeld.

Tot nu toe hebben nationale justitiële overheden zich veel te geheimzinnig opgesteld over deze eigenlijk heel gewone activiteiten, die passen binnen het raam van de EU, de intergouvernementele Trevi-overeenkomsten en het Verdrag van Schengen. Op den duur moeten alle intergouvernementele overeenkomsten van deze aard worden onderschreven door alle Lid-Staten en worden opgenomen in de Unieverdragen. Zowel het Hof van Justitie als de democratische procedures van de EU kunnen er dan mee werken.

De Europese Liberalen dringen er in het bijzonder op aan dat:

* politie en justitie op wettelijk geregelde en gecoördineerde wijze kunnen optreden

binnen de Unie; een goede regeling ten aanzien van aanklachten, uitwijzingsprocedures, controle op banken en het illegale witwassen van geld is noodzakelijk om verschillen in behandeling te voorkomen;

- * het overheden niet geoorloofd is acties te ondernemen, zonder dat parlementair onderzoek naar de juistheid van zulke handelingen mogelijk is;
- * de Lid-Staten gehouden zijn de in de Verdragen opgenomen verplichtingen ten aanzien van het vrije verkeer binnen de Unie volgens de regels uit te voeren;
- * Europol in staat wordt gesteld doelmatig op te treden tegen ernstige vormen van internationale criminaliteit en drughandel, alsmede goederen van criminele oorsprong in beslag kan nemen.

Immigranten en asielzoekers

Wij zijn ons ervan bewust dat een Europees immigranten- en vluchtelingenbeleid het groeiende probleem van de immigratie niet kan oplossen. Dit is alleen mogelijk door verbetering van de leefomstandigheden in de landen van herkomst van de migranten en vluchtelingen, die Europa willen binnenkomen en zich binnen Europa willen verplaatsen.

Mensen hebben het recht zich te verplaatsen. Wij wonen in een open maatschappij, waarin iedereen kan leven in harmonie en zijn of haar persoonlijkheid kan ontplooiën, ongeacht ethnische, godsdienstige of culturele verscheidenheid. Het toenemend aantal vluchtelingen in Europa en de opheffing van grensbelemmeringen tussen de Lid-Staten dwingen echter tot gemeenschappelijke regelgeving van de EU ten aanzien van asielzoekers en vluchtelingen.

De Europese Liberalen zijn het erover eens dat vluchtelingen die hebben blootgestaan aan vervolging van politieke aard in principe het recht hebben asiel te vragen in alle Lid-Staten. De verantwoordelijkheden en verplichtingen, die aan toelating, vestiging en ondersteuning zijn verbonden, behoren wij te delen. Samenwerking, in het bijzonder met de landen in Midden- en Oost-Europa en het Middellandse-Zeegebied, is noodzakelijk; de Unie is anders niet in staat het hoofd te bieden aan de sociale, economische en politieke aspecten van het probleem.

Daarom verlangen de Europese Liberalen dat:

- * het iedereen is toegestaan een Lid-Staat van de EU binnen te komen, indien zij in voldoende mate kunnen aantonen het slachtoffer van vervolging te zijn en niet komen uit een veilig land;
- * de strijd tegen illegale immigratie door uit derde landen afkomstige en in de EU werk en huisvesting zoekende personen wordt versterkt door een grotere mate van samenwerking tussen de Lid-Staten;
- * gemeenschappelijke criteria en asielwetgeving, met een afzonderlijke regeling

voor vluchtelingen, tot stand zullen komen; het onderscheid tussen de twee groepen moet in overeenstemming zijn met de bestaande internationale conventies:

- * de strijd tegen illegale immigratie wordt versterkt door grotere samenwerking tussen de Lid-Staten en dat gemeenschappelijke normen ten aanzien van immigratiebeleid, visumbeleid en effectieve controle aan de buitengrenzen van de Unie worden overeengekomen;
- * indien toelating door één Lid-Staat wordt geweigerd, alle overige Lid-Staten gehouden zijn overeenkomstig te handelen;
- * het recht van beroep tegen weigering van toelating overeenkomstig de nationale wetgeving in behandeling wordt genomen en daarbij zo nodig steeds de hulp van tolken wordt ingeroepen.

6. Cultuur, jeugd en onderwijs

De Europese Liberalen willen een verdraagzaam Europa met een grote culturele diversiteit en bewust van ons gemeenschappelijk erfgoed. Het Europese burgerschapsgevoel kan worden bevorderd door middel van uitwisselingsprogramma's, vooral voor de opgroeiende jeugd, die inzicht geven in de dikwijls boeiende verschillen in culturele belevenis. Dit geeft ook aan het onderwijs een Europese dimensie.

Wij ondersteunen de rechten van culturele minderheden en geloven dat deze groepen recht hebben op hun eigen taal, scholen en media.

Wij menen dat de Europese integratie culturele diversiteit en verdraagzaamheid bevordert en leidt tot uitwisseling van ervaringen en opvattingen tussen de verschillende culturen. Ook de sport speelt een belangrijke rol in de Europese integratie.

Jeugd en onderwijs

Jonge mensen belichamen de toekomst en de continuïteit van iedere maatschappij. Met hun leven voor zich en onbevooroordeeld, is de jeugd de sleutel tot de Europese integratie en onze investering in de toekomst. De EU zou de mobiliteit binnen deze groep moeten aanmoedigen, zodat zij elkaar beter leren kennen.

De Europese Liberalen benadrukken het belang van:

- * het aanmoedigen van onderwijs op jonge leeftijd op scholen in alle Lid-Statens in twee vreemde talen, gesproken binnen de EU;
- * kennis van de vormen van staatsbestel in de verschillende EU-landen door middel van lessen in de geschiedenis van die landen;
- * meer ontwikkelingsprogramma's voor jongeren, zoals vooral voor aankomende leerkrachten, bij voorkeur op individuele basis;
- * in het onderwijs ruimte maken voor een tijdelijk verblijf in het buitenland;
- * de garantie van de EU van wederzijdse erkenning van diploma's binnen de Gemeenschap;
- * de beschikbaarheid en distributie van Europese films en televisieprogramma's in de landen van de EU;
- * het ontwikkelen van een Europees media-initiatief met als doel het duidelijk maken van Europese gezichtspunten en opvattingen aan de burgers van de Unie.

7. Samen verder in de buitenlandse politiek

Het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

Na het einde van de Oost-West-confrontatie is het de taak van het gemeenschappelijk buitenlandsbeleid om een open en evenwichtig Europees systeem van veiligheid en samenwerking tot stand te brengen; een en ander in nauwe samenwerking met de Verenigde Staten en Canada. Bondgenootschappelijke samenwerking in het kader van de Verenigde Naties (VN), de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE), de Noordatlantische Verdragsorganisatie (de NAVO, waarin zowel de Noordatlantische Raad, als de Noordatlantische Samenwerkingsraad - NASR -, zijn begrepen).

Naast traditionele militaire aspecten heeft het nieuwe veiligheidsconcept economische, sociologische en ecologische dimensies.

Wij verwachten van de Europese Unie dat deze een belangrijke rol zal spelen, wanneer het gaat om mensenrechten, sociale rechtvaardigheid en duurzame ontwikkeling enerzijds, en de strijd tegen racisme en armoede anderzijds. Dit vraagt om een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, dat samenvalt met de uitgangspunten van ons binnenlandsbeleid en een onderdeel is van de juridische en politieke ontwikkelingen van de Unie.

Het scheppen van politieke, economische en ecologische stabiliteit op internationaal vlak en het verdiepen van onze betrekkingen met de zich ontwikkelende landen, vormen de doelstelling van de externe politiek van de Unie en de Europese Unie is daarbij van fundamenteel belang.

Onze grootste, fundamentele verantwoordelijkheden blijven voor ons het vasthouden aan de bescherming van de mensenrechten en de voortdurende strijd tegen racisme en armoede. De Europese Unie heeft een belangrijke taak bij de hervorming van de VN, nu de Koude Oorlog voorbij is; handhaving van de wereldvrede, het beschermen van de mensenrechten en het milieu staan daarbij voorop.

Hoeveel er in Europa ook veranderd is, de NAVO blijft de belangrijkste organisatie voor gemeenschappelijke verdediging en stabiliteit. De Europese Liberalen zijn voorstanders van het Europees-Amerikaanse bondgenootschap binnen de Noordatlantische Verdragsorganisatie.

Echter, Europa dient binnen de NAVO meer verantwoordelijkheden op zich te nemen. De Westeuropese Unie (WEU), als integraal onderdeel van de Europese Unie, vertegenwoordigt de Europese pijler binnen de NAVO. Binnen Europa is

het aan de Unie om een belangrijke rol op veiligheidsgebied te spelen. Wij menen dat de vorming moet worden bevorderd van een beperkte maar doelmatige strijdkracht die kan optreden in het geval van een gewapend conflict binnen Europa.

Bij de eerstvolgende herziening van het Verdrag van Maastricht verwachten wij dat de daarin reeds vastgelegde hoofdlijnen van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid zover zijn uitgekristalliseerd, dat zij integraal deel uit kunnen maken van het Unie-bestel.

Hiermee gaan de verantwoordelijkheden van de WEU volledig in de Europese Unie op.

De neutraliteit van sommige, huidige en nieuwe Lid-Statens mag dan de opbouw van strijdkrachten van de Unie niet meer in de weg staan; strijdkrachten die niet alleen kunnen worden ingezet voor verdedigingsdoeleinden, maar ook, mede in VN-kader, vredebewarende en vredebrengende operaties kunnen uitvoeren.

De Europese Liberalen verlangen:

- * het vaststellen van een Europees veiligheids- en defensiebeleid met efficiënte militaire structuren en de daarbij behorende strijdkrachten;
- * zorgvuldige handhaving van de afspraken over wapenbeheersing, beperking van wapenexport en beëindiging van de productie en verspreiding van massavernietigingswapens;
- * dat de EU een belangrijke rol speelt in de hervorming van de Verenigde Naties, opdat de VN sneller kunnen reageren op inbreuken op de vrede en voortvarender kunnen optreden wanneer het gaat om mensenrechten en de bescherming van het milieu.

De uitbreiding van de Europese Unie

De Europese Liberalen verwelkomen de toetreding tot de Unie van Finland, Noorwegen, Oostenrijk en Zweden die thans in het vooruitzicht is gesteld. Indien deze landen zich binden aan het 'acquis politique', het 'acquis communautaire' en het Verdrag van Maastricht, dan kunnen de onderhandelingen tot een goed einde worden gebracht. De EFTA-landen, met hun uitgesproken democratische tradities, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de democratische, open besluitvorming binnen de Unie.

De Europese Liberalen eisen daarom dat:

- * de EU zich open blijft stellen voor nieuwe leden, die het 'acquis politique' en het 'acquis communautaire' onderschrijven;
- * met de uitbreiding van de Unie een hervorming van de structuur van de EU tot stand komt, opdat de mogelijkheden van de instellingen om handelend op te

treden blijven bestaan, waarbij de vertegenwoordiging van alle Lid-Staten is gegarandeerd en de bevoegdheden van het Europees Parlement worden versterkt, in het bijzonder door de opheffing van het democratisch tekort en de bevestiging van de beginselen en de doelstellingen, waarop de Europese Unie is gegrondvest.

Midden- en Oost-Europa

De meeste Midden- en Oosteuropese landen, waarmede de EU associatie-overeenkomsten heeft gesloten, hebben zich tot vreedzame en democratische samenlevingen ontwikkeld. Teneinde deze ontwikkeling versterkt te bevorderen, is het noodzakelijk de markten van de EU open te stellen voor produkten uit deze landen. De Europese Liberalen spreken de wens uit dat deze landen in de toekomst tot de Unie zullen toetreden.

De Europese Liberalen menen dat de economische en politieke ontwikkeling, de verbetering van de kwaliteit van het milieu en de bevordering van de sociale stabiliteit in Rusland en de andere republieken van de voormalige Sovjet-Unie brede steun van de Unie behoeft.

De Europese Liberalen wensen daarom:

- * dat met de landen in Midden- en Oost-Europa waar de democratie daadwerkelijk wortel heeft geschoten, nauwe en toegankelijke samenwerkingsverbanden worden aangegaan. Tevens dient de Europese markt nader voor deze landen te worden opengesteld;
- * dat de EU tracht vriendschappelijke betrekkingen op brede basis met Rusland tot stand te brengen, alsmede vormen van samenwerking tussen de nu onafhankelijke staten in dit grote gebied tracht te bevorderen, in het bijzonder tussen Rusland en de Oekraïne. Een zodanige ontwikkeling, die zo noodzakelijk is voor stabiliteit en vrede in deze voorheen vanuit Moskou bestuurde gebieden, zou moeten kunnen leiden tot samenwerkingsovereenkomsten met de Europese Unie; Rusland zou het achtste lid van de Economische Topconferentie (G-7) moeten kunnen worden;
- * dat alle democratische landen trachten een vrijhandelsgebied te vormen, dat geheel Europa omvat;
- * dat alle landen rechtstreekse investeringen in Midden- en Oost-Europa en de overdracht van technologieën aan deze landen bevorderen.

Ontwikkelingssamenwerking

De Noord-Zuid-samenwerking moet worden gezien op wereldschaal en is gebaseerd op de bescherming van mensenrechten, de bescherming van het milieu en onghin-

derde handelsbetrekkingen. De Europese Liberalen menen dat de Unie zich niet langer kan beperken tot coördineren van het ontwikkelingsbeleid van de twaalf afzonderlijke landen, maar moet aansturen op een Europees ontwikkelingsbeleid. Gelukkig is ontwikkelingssamenwerking opgenomen in het Verdrag van Maastricht, opdat de EU in staat is het beleid van de Lid-Staten aan te vullen en te coördineren.

Begrijpelijk is dat degenen, die lijden onder vervolging, conflict en armoede, uit zijn op het bereiken van vrede en welvaart.

Alleen een beleid, gericht op de ontwikkeling van een rechtvaardige en duurzame samenleving in de desbetreffende landen neemt de aanleiding tot migratie weg.

De Europese Liberalen wensen daarom:

- * een snelle en evenwichtige uitvoering van de Uruguay-Ronde van de GATT.
Opheffing van de handelsbelemmeringen bevordert een opleving van de economie; internationaal protectionisme moet derhalve worden beëindigd;
- * dat de hulpbronnen voor toekomstige generaties bewaard blijven; de bescherming van het milieu moet daarom deel uitmaken van het samenwerkingsprogramma met de zich ontwikkelende landen. Bovendien moeten ontwikkelingsgelden ook kunnen worden gebruikt voor de financiering van duurzame economische groei, op een verantwoorde ecologische basis;
- * dat de ontwikkelingslanden zich verplichten duurzame democratische en economische structuren te realiseren, die het mannen en vrouwen mogelijk maken ten volle aan het politieke proces deel te nemen en hun talenten naar beste kunnen te gebruiken;
- * dat ontwikkelingshulp in de eerste plaats wordt gegeven aan landen, die de mensenrechten en het democratische proces eerbiedigen, een markteconomie opbouwen, een duurzaam milieubeleid nastreven, de bevolkingsgroei trachten te beheersen en militaire uitgaven beperken;
- * dat de Lid-Staten zich blijven houden aan de richtlijn van 0,7 % van het BNP voor officiële ontwikkelingshulp;
- * dat de industrielanden bijdragen aan verlichting van de schuldenlast van de ontwikkelingslanden door het openstellen van de eigen markten en door schuldsanering; voorstellen voor verlichting van de schuldenlast moeten per land worden bekeken;
- * dat het ontwikkelingsbeleid de mensen helpt zichzelf te helpen; het effect van het beleid en de duurzaamheid van de hulp wordt vergroot;
- * dat de Unie de ontwikkeling van de betrekkingen met de landen rond de Middellandse Zee, in het bijzonder die in Noord-Afrika tot haar prioriteiten rekent, en medewerking verleent aan pogingen de sociale, economische en politieke stabiliteit van deze landen te verbeteren.

8. De toekomst van de democratie in de Unie

De Europese Unie is uniek. Er bestaan geen blauwdrukken. Zij is een constructie *sui generis* die niet kan worden gelijkgesteld met andere, bestaande samenwerkingsverbanden van staten.

De Europese Liberalen zijn al jaren de mening toegedaan dat de Gemeenschap zich dient te ontwikkelen tot een gedecentraliseerde unie van staten, met zekere federale karaktertrekken.

Door sommigen ter linker of rechter zijde wordt Europa wel eens afgeschilderd als een almachtige superstaat; wij gaan echter uit van het subsidiariteitsbeginsel. Op basis van adequate afstemming, zullen de democratisch tot stand gekomen besturen op de verschillende niveaus - lokaal, regionaal, nationaal of supra-nationaal - alleen die bevoegdheden uitoefenen die het mogelijk maken dat besluiten zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen. Binnen de Unie zullen die taken of delen van taken op Europees niveau worden uitgevoerd, waarvoor de afzonderlijke Lid-Staten niet of minder goed zijn toegerust. De Europese regelgeving mag niet verder gaan dan het geven van kaderrichtlijnen, waarvan de uitvoering wordt overgelaten aan de nationale wetgever. Het pluralistische en gedecentraliseerde karakter van de EU staat daarbij voorop.

Wij wensen de totstandkoming van een Europese grondwet, die in nauwe samenwerking met de andere, politieke instellingen van de EU, de nationale volksvertegenwoordigingen en regeringen door het Europese Parlement wordt opgesteld. De opvattingen van de Europese burgers over democratisch bestuur van de Unie moeten daarbij het uitgangspunt zijn. Velen maken zich nu zorgen over een gebrek aan doorzichtigheid van de Gemeenschap en daaraan gekoppelde, nationale wetgeving, maar ook over het mogelijk verlies van nationale, regionale en culturele identiteit.

De Europese Liberalen zien als noodzakelijk dat:

- * de Europese Unie in haar geheel, op alle niveaus, rechtvaardig is voor haar burgers, democratisch en doelmatig is in haar handelen, trouw is aan de beginselen van mensenrechten, ook ten aanzien van de minderheden;
- * het principe van gezamenlijke besluitvorming door Parlement en Raad van Ministers de basis van alle Europese wetgeving dient te zijn. Dat principe vormt de sleutel tot verdere institutionele ontwikkeling in de Unie;
- * wijzigingen van de Verdragen inzake de Europese integratie de toestemming van het Europees Parlement behoeven;
- * de politieke besluitvorming dualistisch van karakter zal zijn. De wetgevende

macht moet bestaan uit een rechtstreeks gekozen parlement, dat de soevereine wil van de volkeren van Europa belichaamt, en een Raad van Ministers, die de politieke meerderheden van de Lid-Staten vertegenwoordigt. Beide wetgevende lichamen zijn gelijkwaardig en moeten in het openbaar vergaderen en besluiten;

- * de besluiten van de Raad in principe worden genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen;
- * de Europese burgers deel kunnen nemen aan algemene, vrije, rechtstreekse en geheime verkiezingen van de leden van het Parlement, aan de hand van een eenvormige verkiezingsprocedure met stemrecht voor alle burgers, waarin geen onrechtvaardigheden optreden, zoals in het districtenstelsel;
- * de benoeming van de Europese Commissie als uitvoerend orgaan van de Europese Unie, na goedkeuring door het Parlement, zijn beslag krijgt binnen zestig dagen na de Europese verkiezingen.

De Europese Liberalen menen dat intergouvernementele regelingen moeten worden opgenomen in de verdragen inzake de Unie. Vervolgens menen zij dat de politieke erkenning van de regionale dimensie van de Unie door de oprichting van het Comité van de Regio's van raadgevende aard, van groot belang is en een rol kan spelen in de versterking van het structuurbeleid.

De Europese Liberalen wensen daarom:

- * dat, naast de twee intergouvernementele pijlers het Verdrag van Maastricht, ook andere overeenkomsten tussen een aantal lidstaten, zoals bij voorbeeld het Verdrag van Schengen, deel gaan uitmaken van een geïntegreerde Europese verdragsstructuur en uiteindelijk door alle lidstaten zullen worden aanvaard;
- * dat een Europese integratie met twee of meer snelheden - waaraan mogelijk op enkele deelterrinen niet kan worden ontsnapt - niet leidt tot een Europa 'à la Carte';
- * dat het raadgevende Comité van de Regio's zich snel zal ontwikkelen tot een invloedrijk forum voor zelfstandige, regionale en lokale instellingen.

De Europese Liberalen wensen dat de Europese Unie in 1996 beschikt over een Grondwet, waarin de rechten van de burgers ten opzichte van de Unie worden omschreven, alsmede de bevoegdheden van de Unie en de regels voor de besluitvorming. De Grondwet zal ook een Verklaring van de Rechten van de Europese burger moeten bevatten.

De Grondwet treedt pas in werking na raadpleging van de bevolkingen van de onderscheiden Lid-Staten, volgens de in elke lidstaat geldende procedure.

9. Bijlagen:

VVD-Kieslijst van kandidaten voor de vierde rechtstreekse Europese verkiezingen (op 9 juni 1994)

1. drs. G. M. de Vries
2. mr. J. G. C. Wiebenga
3. mr. J. E. S. Larive (v)
4. ir. J. Mulder
5. drs. F. A. Wijsenbeek
6. dr. P. C. Plooij-van Gorsel (v)
7. drs. R. J. Goedbloed
8. J. K. Muntinga
9. M. van Greuningen
10. A. A. J. C. Schouwenaars
11. E. J. Brandenburg (v)
12. ir. G. van Winkoop
13. ir. M. H. C. Lodewijks
14. ir. T. Kaastra
15. ir. ing. K. Kraak
16. mr. S. J. P. Lyczak
17. drs. R. C. E. Neef
18. mr. R. A. Haverhoek (v)
19. R. de Bakker
20. J. A. M. Poelman
21. drs. T. Th. van Blommenstein-Buttinger (v)
22. D. T. Barlagen
23. mr. R. E. E. Heiligers
24. B. Kamminga
25. A. I. Verhage
26. ir. W. L. Vogelesang

Vastgesteld door de 92ste algemene vergadering van de VVD.

Belangrijke adressen

Fractie van Liberaal-Democraten in het Europees Parlement:
afdeling voorlichting,
Belliardstraat 97-113
B 1040 Brussel,
tel. 00-3222346085; fax: 00-3222311907

Eerste-Kamerfractie van de VVD:
bezoekadres: Binnenhof 21-23, Den Haag,
secretariaat: Postbus 20017, 2500 EA Den Haag,
tel. 070-3624571.

Tweede-Kamerfractie van de VVD:
bezoekadres: Binnenhof 1a, Den Haag,
secretariaat: Postbus 20018, 2500 EA Den Haag,
tel. 070-3182211; fax: 070-3182925

In het Thorbeckehuis te Den Haag zijn gevestigd:

algemeen secretariaat van de VVD;
Haya van Somerenstichting;
partij-orgaan Vrijheid en Democratie;
Organisatie Vrouwen in de VVD;
Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD.
Bezoekadres: Koninginnegracht 57, Den Haag.
Postadres: Postbus 30836, 2500 GV Den Haag.
Telefoon: 070-3613061; fax: 070-3608276.

Liberaal Internationale:
1 Whitehall Place G L082, London SW 1A 2 HE,
tel. 00-44-1-8395905/3311; fax: 00-44719252685

ELDR:
Belliardstraat 97-113,
B 1040 Brussel,
tel. 00-32-2-2842111; fax: 00-3222311907

Mr. H.R. Nordstichting:
Hoge Nieuwstraat 24
2514 EL Den Haag
tel. 070-3647447 (van 9 tot 13 uur); fax: 070-3451026

Drs. G. M. de Vries (lid EP)
(Medewerkster: Mevr. B. M. J. I. Swagemakers)
Hoge Nieuwstraat 24
Postbus 11613
2502 AP Den Haag
tel. 070-3647447 (van 9 tot 13 uur); fax: 070-3451026

Mevr. mr. J. E. S. Larive e.v. Groenendaal (lid EP)
(Medewerksters: Mevr. M. B. J. Offermans en mevr. H. J. Jager)
Europees Parlement
Belliardstraat 97-113
B-1040 Brussel
tel. 00-32 2 2845606; fax: 00-32 2 2849606

Drs. F. A. Wijsenbeek (lid EP)
(Medewerkster: Mevr. C. van Hellenberg-Hubar)
Hoge Nieuwstraat 24
Postbus 11581
2502 AN Den Haag
tel. 070-3647447 (van 9 tot 13 uur); fax: 070-3451026

Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement
Korte Vijverberg 6
2513 AB Den Haag
tel. 070-3624941

Voorlichtingsbureau van de Europese Commissie
Korte Vijverberg 5
2513 AB Den Haag
tel. 070-3469326

Op dit adres kan ook schriftelijk een gratis abonnement op de nieuwsbrief 'Europa van Morgen' worden aangevraagd.

postadres Postbus 30836
2500 GV 's-Gravenhage
bezoekadres Koninginnegracht 57
's-Gravenhage
telefoon 070 361 30 61
telefax 070 360 82 76